

**UCHWAŁA**  
**RADY MIEJSKIEJ W LUBAWCE**

z dnia 31 marca 2022 r.

**NR IV/347/22**

**w sprawie Uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązania Problemów Alkoholowych oraz  
Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 559 ze zm.), art. 4<sup>1</sup> ust. 1, ust. 2 i ust. 5, art. 18<sup>2</sup> ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2021, poz. 1119 z późn. zm.), art. 10 ust. 1, ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r., poz. 2050 z zm.) **Rada Miejska w Lubawce uchwala, co następuje:**

§ 1. Uchwala się “Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 - 2025” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Lubawka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady  
Miejskiej w Lubawce

**Michał Oldak**

## **Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 - 2025**

### **I. Wprowadzenie**

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 - 2025, zwany dalej programem stanowi kontynuację Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii gminy Lubawka w 2022 r., który traci swoją moc obowiązującą 31 marca 2022 roku. Określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych, zdrowotnych wynikających z używania alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych.

Program niniejszy jest wynikiem obowiązków nałożonych na jednostki samorządu terytorialnego ustawą z 17 grudnia 2021 roku o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw.

Program zakłada realizację działań, które są zgodne zarówno z kierunkami zawartymi w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, jak i kierunkami zawartymi w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Ustawy te nakładają na samorządy terytorialne prowadzenie działań w obszarze profilaktyki, przeciwdziałania uzależnieniom oraz integracji społecznej osób uzależnionych czyniąc je zadaniami własnymi gminy, a wspomniana wcześniej nowelizacja określa obowiązek uchwalenia programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Znaczenie przeciwdziałania uzależnieniom podkreśla fakt, że profilaktyka uzależnień (w tym uzależnienia od alkoholu, narkotyków oraz uzależnień behawioralnych) jest jednym z celów operacyjnych Narodowego programu Zdrowia na lata 2021 – 2025. W tym dokumencie, jako realizatorów działań, wskazano także jednostki samorządu terytorialnego. Dotyczy to wszystkich działań w ramach zintegrowanego przeciwdziałania uzależnieniom, w tym od alkoholu oraz zadań na rzecz „ograniczenia stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i Nowych Substancji Psychoaktywnych.

Najważniejszymi aktami prawa miejscowego regulującymi kwestie realizacji działań z przedmiotowego zakresu jest:

- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022 – 2026.
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lubawka na lata 2021 – 2030.

Przy opracowaniu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 - 2025 uwzględnione zostały wskazówki wynikające z Rekomendacji do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

### **II. Cel główny Programu:**

Program opracowano zgodnie z wytycznymi Narodowego Programu Zdrowia, przyjętego Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 – 2025 (Dz. U. z 2021 r., poz. 642). Narodowy Program Zdrowia jest podstawowym dokumentem polityki zdrowia publicznego wyznaczającym cel strategiczny i cele operacyjne oraz najważniejsze zadania do realizacji na rzecz zwiększenia liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenia nierówności w tym zakresie. Opiera się na współdziałaniu wielu podmiotów m.in. administracji rządowej, jednostek samorządu terytorialnego, zakładów leczniczych, organizacji pozarządowych. Wśród pięciu celów operacyjnych wyszczególniono również profilaktykę uzależnień (cel operacyjny 2), w tym zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom; uzależnienie od tytoniu (nikotyny), od alkoholu; od zachowań (uzależnienia behawioralne), od narkotyków.

Celem głównym Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. Cel główny Programu będzie realizowany m.in. poprzez edukację, podnoszenie wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Lubawka w zakresie problemów uzależnień, prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych oraz podnoszenie kompetencji służb pracujących w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie. Program niniejszy wytycza główne kierunki działań profilaktycznych oraz działań mających na celu rozwiązywanie problemów

alkoholowych i narkomanii, integrację i reintegrację społeczną osób współuzależnionych i uzależnionych. Cel główny programu będzie realizowany poprzez niżej opisane cele szczegółowe.

#### **Cele szczegółowe Programu:**

1. Podnoszenie poziomu świadomości, wrażliwości, reagowania społecznego i udzielanie stosownej pomocy w zakresie choroby alkoholowej i narkomanii oraz przemocy w rodzinie.
2. Podnoszenie poziomu wiedzy na temat uzależnień behawioralnych, szkodliwości wczesnej inicjacji alkoholowej i narkotykowej, nadużywania i uzależnienia od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.
3. Prowadzenie działań informacyjnych, edukacyjnych i profilaktycznych z zakresu uzależnień behawioralnych, szkodliwości używania substancji psychoaktywnych w szkołach oraz wśród społeczności lokalnej.
4. Podnoszenie kompetencji służb pracujących w obszarze uzależnień.
5. Wspieranie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży (w tym pozarekreacyjnych działań opiekuńczo – wychowawczych, kulturalno – oświatowych, sportowych i rekreacyjnych) oraz dorosłych.
6. Motywowanie uzależnionych oraz pijących szkodliwie, przyjmujących substancje psychoaktywne do zmiany trybu życia, w tym podjęcia leczenia odwykowego.
7. Udzielanie pomocy osobom i rodzinom zmagającym się z problemami wywołanymi używaniem środków psychoaktywnych.
8. Współpraca z instytucjami, osobami fizycznymi i prawnymi służąca rozwiązywaniu problemów alkoholowych, przeciwdziałaniu narkomanii oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
9. Zwiększenie świadomości rodziców na temat współczesnych zagrożeń (uzależnienia, przemoc).
10. Wspieranie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych i przeciwdziałaniu przemocy oraz narkomanii.

#### **III. Realizator Programu:**

Realizatorem niniejszego Programu jest Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce we współpracy z instytucjami działającymi m.in. na terenie Gminy Lubawka oraz powiatu kamiennogórskiego, w tym:

1. Sąd Rejonowy w Kamiennej Górze.
2. Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Kamiennej Górze.
3. Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Kamiennej Górze.
4. Stacjonarne placówki leczenia odwykowego.
5. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamiennej Górze.
6. Komisariat Policji w Lubawce.
7. Komenda Powiatowa Policji w Kamiennej Górze.
8. Szkoły z terenu Gminy Lubawka.
9. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lubawce.
10. Przychodnia Zdrowia "Gambit" w Lubawce.
11. Lokalne i ponadlokalne organizacje pozarządowe i instytucje kościelne.
12. Prokuratura Rejonowa w Kamiennej Górze.
13. Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury w Lubawce.
14. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Koło Miejsko – Gminne w Lubawce.
15. Sołectwa Gminy Lubawka.

#### **IV. Źródła i zasady finansowania Programu.**

1. Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 - 2025 są dochody Gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, zgodnie z art. 18<sup>2</sup> ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2021, poz. 1119 z późn. zm.).
2. Inne środki.

## V. DIAGNOZA PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ NA PODSTAWIE DOSTĘPNYCH DANYCH

<b>Struktura ludności Gminie Lubawka</b>	
W Gminie Lubawka (wg stanu na dzień 31.01.2022 r.) zamieszkuje <b>10316</b> osób ( <b>5310</b> kobiet i <b>5006</b> mężczyzn), z czego w Lubawce – <b>5608</b> osób, a na terenie 14 wsi – <b>4708</b> osoby.	
<b>Mieszkańcy Gminy Lubawka wg grupy ekonomicznej</b>	
Wiek przedprodukcyjny	<b>1566</b>
Wiek produkcyjny	<b>6598</b>
Wiek poprodukcyjny	<b>2152</b>

<b>Zjawisko bezrobocia na terenie Gminy Lubawka wg stanu na dzień 31.01.2022 r.</b>	
Ogółem zarejestrowanych bezrobotnych z terenu Gminy Lubawka – <b>192</b> osoby, w tym, będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy:	
osoby poniżej 25 roku życia	<b>17</b>
osoby długotrwale bezrobotne	<b>99</b>
osoby bez kwalifikacji zawodowych	<b>68</b>
osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej	<b>10</b>
osoby po 50 roku życia	<b>67</b>
osoby niepełnosprawne	<b>17</b>

<b>Punkty sprzedaży napojów alkoholowych</b>	
Na podstawie Uchwały nr V/362/18 Rady Miejskiej w Lubawce z dnia 26 kwietnia 2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych na terenie miasta i gminy Lubawka, ustalono:	
<b>1. Maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5 % zawartości alkoholu oraz na piwo w ilości 40, w tym:</b>	
przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży	<b>15</b>
przeznaczonych do spożycia poza miejscem	<b>25</b>
<b>2. Maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5 % do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) i ilości 40, w tym:</b>	
przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży	<b>15</b>
przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży	<b>25</b>
<b>3. Maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18% zawartości alkoholu w ilości 40, w tym:</b>	
przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży	<b>15</b>
przeznaczonych do spożycia poza miejscem	<b>25</b>

### 1. POMOC SPOŁECZNA

Do dnia **31.01.2022 r.** na pomoc społeczną wydatkowano kwotę **1 452 600,52 zł**, w ramach której objęto pomocą **242** rodziny. Ze środków na pomoc społeczną, kwotę **426 864,97 zł (ok. 30 %)** przeznaczono na wsparcie dla **79** rodzin z problemem alkoholowym **6** rodzin z problemem narkomanii oraz **4** rodzin z problemem przemocy. Najczęściej udzielanymi świadczeniami z tego tytułu były zasiłki okresowe, stałe, celowe, wsparcie w formie niepieniężnej, w tym praca socjalna.

### 2. PROBLEM ALKOHOLOWY

Z ogólnopolskich badań, Narodowego Testu Zdrowia Polaków 2021, przygotowanego przez redakcję serwisu Medonet wynika, że nadużywanie substancji, w tym alkoholu, może dotyczyć ponad 3 milionów Polaków. W rodzinach z problemem alkoholowym żyje 3 – 4 mln osób, w tym 1,5 – 2 mln dzieci. Z kolei 2,5 mln osób w naszym kraju nadużywa alkoholu, a 700 – 900 tysięcy osób jest od niego uzależnionych.

Wyniki Narodowego Testu Zdrowia Polaków 2021 pokazują, iż generalnie spadła liczba osób sięgających po alkohol, jednakże wzrosło jego codzienne spożycie. Zaledwie 19% Polaków deklaruje całkowitą abstynencję. To o 8% mniej niż w 2020 roku. Codziennie po alkohol sięga co dziesiąty dorosły Polak (mężczyzn pijących go codziennie jest 15%, kobiet 5%).

Ankieta, na podstawie której opracowano wyniki Narodowego Testu Zdrowia Polaków była dostępna online przez 6 tygodni na przełomie lutego i marca 2021 r. Wypełniło ją ponad 340 tys. Internautów.

Według nowego raportu Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) uwzględniającego 52 kraje świata, na mieszkańca Unii Europejskiej przypada średnio 11,3 litra czystego alkoholu. Przynajmniej raz w miesiącu upija się 30% dorosłych. Raport pokazuje, że szkodliwe picie alkoholu wśród młodych dorosłych jest powszechne.

W czasie pandemii COVID-19, podczas pierwszego lockdownu, 43% osób badanych zgłosiło, że piło częściej. Okoliczności spowodowane zamknięciem gospodarek sprawiły, że sprzedaż alkoholu w barach, restauracjach gwałtownie spadła, ale została zastąpiona wzrostem sprzedaży poza lokalami (m.in. w sklepach detalicznych). Według niniejszego raportu rocznie na jednego Polaka przypada 11,7 litra czystego alkoholu. W rozróżnieniu na płeć – mężczyźni spożywają 18,4 litra czystego alkoholu na mieszkańca rocznie, w przypadku kobiet jest to 5,6 litra. Jeśli chodzi o młodzież, 17% chłopców i 21% dziewcząt w wieku do 15 lat co najmniej dwa razy w życiu piło alkohol.

### Dane ogólnopolskie dotyczące konsumpcji alkoholu

Spożycie alkoholu w litrach na jednego mieszkańca					
LATA	Wyroby spirytusowe (100% alkoholu)	Wino i miody pitne	Wino i miody pitne w przeliczeniu na 100% alkoholu	Piwo	Piwo w przeliczeniu na 100% alkoholu
2018	3,3	6,0	0,72	100,5	5,53
2019	3,7	6,2	0,74	97,1	5,34
2020	3,7	6,4	0,77	93,6	5,1

Źródło: PARPA

### Struktura spożycia napojów alkoholowych w procentach w przeliczeniu na 100% alkoholu w latach 2018 – 2020

Typ alkoholu	Lata		
	2018	2019	2020
Wyroby spirytusowe	34,6%	37,8%	38,5%
Wino i miody pitne	7,5%	7,6%	8,0%
Piwo	57,9%	54,6%	53,5%

Źródło: PARPA

## 3. NARKOMANIA

Scena narkotykowa nie jest już tak homogeniczna, jak to było w przeszłości, kiedy dominowała na niej heroina. Obecnie popularność różnych substancji psychoaktywnych w poszczególnych miastach jest zróżnicowana.

Przeciwdziałania narkomanii jest zadaniem ogólnoeuropejskim., zajmuje się tym m.in. Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii (EMCDDA). Z organizacją tą współpracuje Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (KCPU), jako następcą Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii. Najnowszy raport EMCDDA wskazuje na kilka ogólnoeuropejskich tendencji, które dotyczą również Polski:

- w kraju konsumpcja napojów alkoholowych jest o wiele bardziej rozpowszechniona niż używanie narkotyków,
- w przypadku używania narkotyków w populacji generalnej najbardziej popularna jest marihuana i haszysz,
- wśród osób podejmujących leczenie z powodu narkotyków po raz pierwszy w życiu, 40% zgłasza marihuanę jako podstawowy narkotyk. Wynikać to może z faktu, iż średnia zawartość THC w marihuanie wynosi 10%, co oznacza, iż jest ona zdecydowanie silniejsza niż była 10 lat temu,
- wśród osób zgłaszających się do leczenia najczęstszym powodem zgłoszeń (po marihuanie) są narkotyki z grupy amfetamin (36%). Prawie co dziesiąta osoba zgłasza się z powodu metamfetaminy,
- niepokojącą tendencją jest obecność na rynku syntetycznych opioidów oraz nowych benzodiazepin,
- analiza dotycząca sytuacji na rynku narkotykowym w pierwszych miesiącach pandemii nie wykazała,

że nastąpił spadek w dostępności narkotyków na poziomie całego kraju. Występowały lokalne ograniczenia np. trudności w zakupie syntetycznych katynonów, jednak ceny narkotyków nie uległy zmianie. Wzrosła prawdopodobnie rola Internetu jako źródła zaopatrzenia w narkotyki,

- 83% placówek zbadanych przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomani w pierwszej połowie 2020 r. wprowadziło zdalne usługi w obszarze leczenia uzależnienia od narkotyków lub redukcji szkód (np. przez telefon, wideorozmowy, dostęp online). W efekcie, system leczenia może zostać uzupełniony o nowe formy pracy z pacjentem rozszerzające ofertę placówek leczniczych.<sup>1</sup>

#### **4. UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE**

Zgodnie z przyjętą definicją uzależnienia behawioralne stanowi zespół objawów związanych z utrwalonym, wielokrotnym powtarzaniem określonej czynności (lub grupy czynności) w celu uzyskania takich stanów emocjonalnych jak przyjemność, euforia, ulga, uczucie zaspokojenia. Przykładami uzależnień behawioralnych są patologiczny hazard, uzależnienie od komputera/sieci internetowej, pracoholizm, zakupoholizm, uzależnienie od ćwiczeń fizycznych, uzależnienie od telefonu komórkowego, kompulsywne objadanie się.

Uzależnienia behawioralne, w zależności od rodzaju, prowadzą do poważnych konsekwencji zarówno psychicznych, fizycznych jak i społecznych.

W okresie 15.10.2018 r. – 28.02.2019 r. odbyło się ogólnopolskie internetowe badanie ankietowe, badanie ilościowe, w którym wzięło udział 4 025 osób (54,14% badanych stanowiły kobiety, a 45,86% mężczyźni). Osoby w wieku: 15 – 17 lat stanowiły 3,98% badanych, 18 – 24 lat stanowiły 8,55%, 25 – 34 lat – 14,21%, 35 – 44 lat – 15,98%, 45 – 54 lat – 15,13%, 55 – 64 lat – 18,98%, 65 i więcej – 23,18%.

Głównym celem badania było uchwycenie zmian, jakie zaszły w ciągu ostatnich lat w zasięgu wybranych zaburzeń zachowania i w strukturze grupy osób nimi zagrożonych.

W obszarze zainteresowania badania leżały następujące zaburzenia zachowania: hazard, uzależnienie od pracy, od Internetu i od zakupów. Badanie objęło także kwestie dotyczące problemowego korzystania z mediów społecznościowych oraz nadmiernego używania telefonu.<sup>2</sup>

##### **4.1 HAZARD**

W 2019 roku osoby grające w czasie ostatnich 12 miesięcy na pieniądze stanowiły 37,1% populacji w wieku powyżej 15 roku życia. W porównaniu do wyniku uzyskanego w analogicznym badaniu, przeprowadzonym w 2015 roku, odsetek ten wzrósł o 2,9 punktu procentowego. Polacy najczęściej grają w gry Totalizatora Sportowego (27,4%). Na kolejnym miejscu plasują się zdraпки (16,3%), a dalej loterie lub konkursy SMS-owe (6,3%) oraz automaty do gier z tzw., niskimi wygranymi (3,8%). Spośród wszystkich grających, 32,8% Polaków gra bez ryzyka powstania problemów, 2,7% charakteryzuje się niskim poziomem ryzyka uzależnienia 0,9% - poziomem umiarkowanym i tyle samo (0,9%) gra na pieniądze w sposób wysoce ryzykowny (zagrożenie patologicznym hazardem).

Z badań niniejszych najogólniej wnioskować można, że częściej na pieniądze grają: mężczyźni niż kobiety, ludzie młodzi w wieku 18 – 34 lata; mieszkańcy miast niż mieszkańcy wsi; ludzie dobrze wykształceni niż słabo wykształceni; zarabiający lepiej niż zarabiający gorzej; ludzie oceniający sytuację materialną jako dobrą niż ludzie oceniający ją jako złą.

##### **4.2 INTERNET**

Trzy czwarte Polaków w wieku powyżej 15 roku życia deklaruje korzystanie z Internetu. W stosunku do pomiaru z 2012 roku nastąpił przyrost odsetka o prawie 13 punktów. Przeważająca większość korzystających z sieci (98%) to przeciętni użytkownicy, niemający w codziennym życiu problemów w związku z korzystaniem z Internetu. Problem z uzależnieniem od Internetu dotyczy obecnie 0,03% badanej populacji, co stanowi 0,04% korzystających z sieci. Zagrożonych uzależnieniem od Internetu jest 1,4% ogółu badanych, co stanowi 1,9% korzystających z Internetu. W liczbach bezwzględnych jest to szacunkowo ok. 465 000 osób. Zagrożeniu uzależnieniem lub już uzależnieni rekrutują się głównie spośród osób poniżej 25 roku życia, przy czym najbardziej zagrożeni są niepełnoletni.

<sup>1</sup> Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii (2021), Europejski Raport Narkotykowy 2021, „Tendencje i osiągnięcia”, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg.

<sup>2</sup> „Oszacowanie rozpowszechniania oraz identyfikacja czynników ryzyka i czynników chroniących od hazardu i innych uzależnień behawioralnych – edycja 2018/2019”

W przeprowadzonym badaniu pn. „Nastolatki 3.0” obserwowany jest stały wzrost liczby godzin przeznaczonych przez młodzież na korzystanie z Internetu. Obecnie nastolatki spędzają w sieci średnio 4 godziny i 50 minut dziennie (2014 r. – 3 godziny 40 minut<sup>3</sup>, 2018 r. – 4 godziny 12 minut). W dni wolne od zajęć szkolnych czas ten wydłuża się średnio do 6 godzin i 10 minut. Co szósty nastolatek w dni wolne (16,9%) intensywnie korzysta z Internetu w godzinach nocnych (po godzinie 22). Z badań wynika, że rodzice nie kontrolują czasu, jaki ich nastoletnie dzieci spędzają w Internecie. W opinii rodziców dzieci korzystają z sieci średnio 3 godziny i 38 minut. Jedynie 1,8% rodziców wskazuje, że ich dzieci korzystają z Internetu w czasie przeznaczonym na sen (po godzinie 22).<sup>4</sup>

### 4.3 MEDIA SPOŁECZNOŚCIOWE

W badaniu ESPAD zawarto pytania dotyczące korzystania z mediów społecznościowych, takich jak Twitter, Facebook czy Skype oraz grania w gry na urządzeniach elektronicznych (komputer, smartfon, konsola, gry wideo). Analiza typowego dnia nauki szkolnej młodszej badanej grupy (15 – 16 lat) pokazuje najliczniejszą podgrupę badanych, która korzysta z mediów społecznościowych 2 – 3 godziny dziennie (30,1%), mniej osób poświęca na tą aktywność ok 4-5 godzin (20,2%). W przypadku typowego dnia weekendowego, dominują dwie podgrupy badanych: podgrupa korzystająca ponad 6 godzin dziennie (26,4%) oraz korzystająca ok. 2 – 3 godzin (24,6%). W starszej grupie wiekowej, w typowym dniu nauki w szkole, największy odsetek uczniów poświęca na korzystania z mediów społecznościowych 2 – 3 godziny dziennie (33,7%) lub około 4 – 5 godzin dziennie (20,4%). W trakcie weekendu dominuje korzystanie z mediów społecznościowych 2 – 3 godziny dziennie (27,2%), około 4 – 5 godzin dziennie (25,7%) lub 6 godzin i więcej (25,2%). Czas spędzany w Internecie nie jest wskaźnikiem świadczącym o uzależnieniu natomiast jest sygnałem ostrzegawczym wymagającym analizy i monitorowania ze strony rodziców.<sup>5</sup>

## 5. SKALA I CHARAKTER PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ W GMINIE LUBAWKA

W 2018 r. na zlecenie Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubawce, firma Nowe Horyzonty z Wrocławia przeprowadziła badania ankietowe, które obejmowały anonimowe ankietowanie w wersji papierowej 100 dorosłych mieszkańców Gminy Lubawka, ankietowanie w wersji papierowej 20 przedstawicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych, zlokalizowanych na terenie Gminy Lubawka, ankietowanie w wersji elektronicznej uczniów klas 5, 6, 7, 8 szkoły podstawowej, uczniów klas gimnazjalnych Zespołu Szkół Publicznych w Lubawce, uczniów klas 5, 6, 7, 8 szkoły podstawowej oraz uczniów klas gimnazjalnych Zespołu Szkół Publicznych w Chełmsku Śląskim, i wszystkich uczniów klas 5, 6, 7, 8 Szkoły Podstawowej w Miskowicach. Łącznie przebadano 475 uczniów.

Przedmiot ankiety obejmował następujący zakres tematyczny; uzależnienie od Internetu i urządzeń elektronicznych typu Smartfon, przemoc rówieśniczą i cyberprzemoc, przemoc w rodzinie, używanie nikotyny, używanie alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, uzależnienie od hazardu.

Na bazie przeprowadzonych badań powstał raport pn. „**Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych – Gmina Lubawka**”.

Wyniki badań podsumowano w Analizie SWOT, uwzględniając mocne i słabe strony, zagrożenia oraz szanse. Przedstawiono je w poniższej tabeli.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<p>Wyniki badań nie wydają się niepokojące, ponieważ 70% respondentów deklaruje, że nie ma w swoim otoczeniu osoby, która doświadczałaby przemocy w rodzinie.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>o Uzależnienie od leków - 100% badanych mieszkańców odpowiedziało, że nie zna osób z podobnym problemem.</li> <li>o 100% badanych mieszkańców odpowiedziało przecząco na pytanie, czy kiedykolwiek doświadczyło przemocy od członka swojej rodziny.</li> <li>o Blisko ponad połowa badanych wie do jakich</li> </ul>	<p>Tylko 9 % deklaruje posiadanie wiedzy na temat, gdzie może nabyć substancje psychoaktywne takie, jak narkotyki czy dopalacze.</p>

<sup>3</sup> Tanaś M., (red.), (2016), *Nastolatki wobec Internetu*, Warszawa: NASK – Instytut Badawczy, [https://akademia.nask.pl/publikacje/Nastolatki\\_wobec\\_internetu\\_pdf](https://akademia.nask.pl/publikacje/Nastolatki_wobec_internetu_pdf), [dostęp: 02.03.2022]

<sup>4</sup> Bochenek, M., Lange R., (2019), *Nastolatki 3.0. Raport z ogólnopolskiego badania uczniów*, Warszawa: Nask – Państwowy Instytut Badawczy, <https://thinkstat.pl/publikacje/nastolatki-3-0-edycja-2019>, [dostęp: 28.02.2022]

<sup>5</sup> Raport z badań ESPAD (2019, [https://www.cinn.gov.pl/portaal?id=15&res\\_id=1880417](https://www.cinn.gov.pl/portaal?id=15&res_id=1880417), [dostęp:02.03.2022]

<p>instytucji może zgłosić się osoba doświadczająca przemocy w rodzinie (68%).</p> <p>o Łącznie 70% badanych zgadza się ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol.</p> <p>o 86% mieszkańców zgadza się ze stwierdzeniem, że ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.</p> <p>o 82% mieszkańców wskazało, że nie ma w swoim otoczeniu osób, które padłyby ofiarą przestępstwa internetowego.</p> <p>o W subiektywnej ocenie większości mieszkańców zjawisko uzależnienia od hazardu jest generalnie rzadko spotykane.</p> <p>o 60% badanych sprzedawców napojów alkoholowych nie zgodziło się ze stwierdzeniem, że alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce. Świadczy, to pośrednio o wysokim poziomie świadomości badanych na temat szkodliwości napojów o potencjalnie niższej zawartości procentowej alkoholu.</p> <p>o Łącznie 100% sprzedawców uważa, że dostęp do napojów alkoholowych powinien być ograniczony lub kontrolowany.</p> <p>Łącznie 100% nie zgadza się ze stwierdzeniem, że osoby małoletnie mają łatwy dostęp do alkoholu.</p> <p>o Łącznie 80% sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, aby spożywanie alkoholu pomagało w trudnych sytuacjach życiowych.</p> <p>o Łącznie 95% badanych odpowiedziało, że prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu nie jest bezpieczne. Dodatkowo, łącznie 100% sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, że kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu.</p> <p>o 100% badanych sprzedawców wskazało, że nigdy nie sprzedało alkohol osobom, co do których miały podejrzenie, że są nieletnie.</p> <p>o 65% badanych sprzedawców zawsze sprawdza dowody potwierdzające wiek, a często robi to 35% osób.</p> <p>o Badani uczniowie nie przejawiają problemów związanych z próbami przyjmowania narkotyków lub dopalaczy: SP 4-6: 99%; SP 7-8: 96%; GIM: 84%.</p> <p>o Zdecydowana większość uczniów klas podstawowych (SP 4-6: 96%; SP 7-8: 91%) i klas gimnazjalnych (87%) nie wie, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze.</p> <p>o Spora część badanych uczniów deklaruje, że nie jest ofiarą przemocy szkolnej: (SP 4-6: 65%; SP 7-8: 54%; GIM: 58%).</p> <p>o Zdecydowana większość uczniów wskazała, że nie doświadczała przemocy od członków swojej rodziny: SP 4-6: 82%; SP 7-8: 77%; GIM: 78%.</p> <p>o Można przyjąć, że większość badanych uczniów zasadniczo w szkole czuje się bezpiecznie: SP 4-6: 80%; SP 7-8: 79%; GIM: 82%.</p>	
<b>ZAGROŻENIA</b>	<b>SZANSE</b>
o Uzależnienie od komputerów i Internetu: łącznie	o Większość badanych mieszkańców ma raczej



<p>78% mieszkańców uważa, że tego typu uzależnienie jest dość i bardzo powszechne w środowisku lokalnym.</p> <p>o 45% sprzedawców raczej zgodziło się ze stwierdzeniem, że osoby pijące alkohol raczej zagrażają bezpieczeństwu w środowisku lokalnym.</p> <p>o Aż 54% uczniów klas GIM stwierdza, że w ich najbliższym otoczeniu pali papierosy więcej niż 20 osób.</p> <p>o Rozkład odpowiedzi wskazuje, że wszyscy badani uczniowie, w pewnym stopniu, doświadczyli zarówno przemocy fizycznej, jak i psychicznej.</p> <p>o W szkołach obecny jest zwyczaj „chrztu” uczniów – przyznaje to 11% uczniów SP 4-6; 31% uczniów SP 7-8 oraz 22% uczniów GIM.</p>	<p>konserwatywne podejście do spożywania alkoholu.</p> <p>o Badani deklarowali najczęściej, że spożywają jednorazowo 1 – 2 porcji alkoholu (47%) i 3-4 porcje (30%).</p> <p>o 65% odpowiedzi wskazuje, że badani w swoim środowisku nie mają osób przyjmujących substancje odurzające.</p> <p>o 69% badanych odpowiedziało, że nie pali papierosów.</p> <p>o Przypadki próby kupna alkoholu przez osobę poniżej 18 roku życia zdarzają się najczęściej kilka razy w roku (25%).</p> <p>o Spożywanie alkoholu w obrębie punktu sprzedaży wydaje się być stosunkowo rzadkim zjawiskiem.</p> <p>o Najlepiej w klasie czują się młodsi uczniowie klas podstawowych (SP 4-6: łącznie 93%). Takiego samego zdania jest 88% uczniów klas podstawowych 7-8 i klas gimnazjalnych.</p> <p>o Uczniowie deklarują w większości bardzo dobre lub raczej dobre relacje z opiekunami: SP 4-6: łącznie 98%; SP 7-8: łącznie 94%; GIM: łącznie 96%.</p> <p>o Łącznie odpowiednio 93% uczniów klas SP 4-6; 86% uczniów klas SP 7-8 oraz 91% uczniów klas gimnazjalnych obdarzyłoby zaufaniem pedagogów.</p> <p>o Większość uczniów, którzy mają za sobą inicjację nikotynową, aktualnie nie pali papierosów (SP 4-6: 97%; SP 7-8: 87%; GIM: 83%).</p>
--	---

Na podstawie zrealizowanych badań sformułowano wnioski i rekomendacji o charakterze ogólnym. Mianowicie:

- nadrzędną rekomendacją wyznaczającą kierunek działań profilaktycznych jest wzmocnienie pozytywnego stosunku do nauczycieli oraz budowanie klimatu współpracy pomiędzy nauczycielami w szkole oraz wspieranie konstruktywnych zainteresowań i zajęć pozalekcyjnych młodzieży;
  - do najbardziej uniwersalnych i selektywnych czynników chroniących dzieci i młodzież przed angażowaniem się w zachowania problemowe należy włączyć: pozytywne nastawienie do nauczycieli; udział w dodatkowych zajęciach pozalekcyjnych; dobry kontakt z rodzicami; monitorowanie przez rodziców miejsc, w których dzieci i młodzież spędza czas wolny;
  - efektywna ochrona dzieci i młodzieży wiąże się z prawidłowym rozumieniem przez nauczycieli procesów rozwojowych właściwych dla okresu adolescencji. Dlatego zaleca się, aby wspierać pedagogów i nauczycieli zarówno na poziomie kształcenia formalnego, jak i nieformalnego, w zdobywaniu wiedzy oraz poszerzaniu umiejętności w zakresie rozpoznawania wyzwań oraz trudności, specyficznych dla tego okresu rozwoju;
  - działania profilaktyczne powinny być ukierunkowane na uczenie umiejętności życiowych uczniów związanych m.in. z postawami asertywności, konstruktywnym rozwiązywaniem konfliktów rówieśniczych na drodze negocjacji/mediacji oraz wspieranie ich w kształtowaniu poczucia własnej wartości.
- Kolejnym wnioskiem związanym ze skutecznością profilaktyki jest konieczność planowania cyklicznych działań. Warunkiem zmiany postawy (a więc nadrzędnego celu oddziaływań profilaktycznych) jest ich regularne utrwalanie, zastępowanie zachowań destruktywnych konstruktywnymi oraz wspieranie uczniów w zdobywaniu wiedzy nie tylko na temat zagrożeń podejmowanych przez nich zachowań, ale także pomoc w gromadzeniu wiedzy na temat alternatywnych postaw, tj. warunkujących poprawę jakości funkcjonowania uczniów w środowisku szkolnym i rodzinnym. Jednym z elementów skutecznej profilaktyki jest także ewaluacja podejmowanych działań. Jej cel wiąże się z oceną skuteczności wprowadzanych zmian i planowaniu następnych. Wśród postulowanych oddziaływań profilaktycznych należy wyróżnić:
- zwrócenie uwagi nauczycieli i opiekunów na specyficzne potrzeby uczniów, które wiążą się ze specyfiką ich rozwoju psychospołecznego;

- wsparcie rozwoju praktycznych umiejętności uczniów w zakresie rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie ze stresem, asertywnością, konstruktywnym wyrażaniem emocji i potrzeb, przyjmowania perspektywy innych oraz empatii;
- wspieranie uczniów w rozwijaniu ich pasji, zainteresowań oraz w kształtowaniu w nich postaw ukierunkowanych na twórczość, kreatywność i motywację odkrywania nowych rzeczy;
- wzmacnianie w uczniach poczucia przynależności, skuteczności i sprawczości;
- kreowanie pozytywnej atmosfery współpracy, umożliwiającej im samodzielne podejmowanie decyzji, branie za nich odpowiedzialności.

Warto również wspomnieć, że obok oddziaływań kierowanych do uczniów należy planować także szkolenia profilaktyczne dla grona pedagogicznego oraz rodziców. Jest to warunkiem inicjowania zmian systemowych, a więc nie tylko pracy nad zasobami osobowymi uczniów, ale także kształtowania ich środowiska szkolnego oraz rodzinnego – głównych środowisk, w których funkcjonują.

**Działalność Punktu Konsultacyjnego dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych, funkcjonujących w otoczeniu osób nadużywających substancji psychoaktywnych oraz ofiar przemocy w rodzinie.**

<b>2017 ROK</b>			
<b>Rodzaj zajęć</b>	<b>Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia</b>	<b>Liczba konsultacji</b>	<b>Liczba zajęć grupowych</b>
Zajęcia prowadzone przez terapeutę uzależnień, motywujące do podjęcia leczenia odwykowego	63	352	50
Zajęcia prowadzone przez terapeutę uzależnień dla osób po podstawowym programie psychoterapii uzależnień	42	168	31
Zajęcia prowadzone przez psychologa dla osób uwikłanych w przemoc w rodzinie oraz osób z problemami rodzinnymi i osobistymi	96	416	W ramach tej formy wsparcia nie odbywały się zajęcia grupowe
Zajęcia terapeutyczne "rodzic+dziecko"	79	193	W ramach tej formy wsparcia nie odbywały się zajęcia grupowe

<b>2018 ROK</b>			
<b>Rodzaj zajęć</b>	<b>Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia</b>	<b>Liczba konsultacji</b>	<b>Liczba zajęć grupowych</b>
Zajęcia prowadzone przez terapeutę uzależnień, motywujące do podjęcia leczenia odwykowego	69	363	54
Zajęcia prowadzone przez terapeutę uzależnień dla osób po podstawowym programie psychoterapii uzależnień	39	170	31
Zajęcia prowadzone przez psychologa dla osób uwikłanych w przemoc w rodzinie oraz osób z problemami rodzinnymi i osobistymi	103	415	W ramach tej formy wsparcia nie odbywały się zajęcia grupowe

Zajęcia terapeutyczne "rodzic+dziecko"	77	194	W ramach tej formy wsparcia nie odbywały się zajęcia grupowe
--	----	-----	--

2019 ROK			
Rodzaj zajęć	Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia	Liczba konsultacji	Liczba zajęć grupowych
Zajęcia prowadzone przez terapeutę uzależnień, motywujące do podjęcia leczenia odwykowego	70	289	33
Zajęcia prowadzone przez terapeutę uzależnień dla osób po podstawowym programie psychoterapii uzależnień	52	174	18
Zajęcia prowadzone przez psychologa dla osób uwikłanych w przemoc w rodzinie oraz osób z problemami rodzinnymi i osobistymi	110	432	W ramach tej formy wsparcia nie odbywały się zajęcia grupowe

2020 ROK*			
Rodzaj zajęć	Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia	Liczba konsultacji	Liczba zajęć grupowych
Zajęcia prowadzone przez terapeutę uzależnień, motywujące do podjęcia leczenia odwykowego	27	66	3
Zajęcia prowadzone przez terapeutę uzależnień dla osób po podstawowym programie psychoterapii uzależnień	30	81	6
Zajęcia prowadzone przez psychologa dla osób uwikłanych w przemoc w rodzinie oraz osób z problemami rodzinnymi i osobistymi	59	189	W ramach tej formy wsparcia nie odbywały się zajęcia grupowe

\* Ze względu na epidemię spowodowaną rozprzestrzenianiem się wirusa Sars-Cov2 w 2020 roku działalność Punktu Konsultacyjnego była znacznie ograniczona.

2021 ROK			
Rodzaj zajęć	Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia	Liczba konsultacji	Liczba zajęć grupowych
Zajęcia prowadzone przez terapeutę uzależnień, motywujące do podjęcia leczenia odwykowego	31	168	W ramach tej formy wsparcia nie odbywają się zajęcia grupowe
Zajęcia prowadzone przez terapeutę uzależnień dla osób po podstawowym programie psychoterapii uzależnień	34	226	6
Zajęcia prowadzone przez psychologa dla osób uwikłanych w przemoc w rodzinie oraz osób z problemami rodzinnymi i osobistymi	59	357	W ramach tej formy wsparcia nie odbywają się zajęcia grupowe
Zajęcia w ramach programu redukcji szkód dla osób uzależnionych od alkoholu	20	48	11

**Procedura zobowiązania do leczenia odwykowego wobec osób uzależnionych od alkoholu, działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**

2017 ROK				
Liczba posiedzeń GKRPA	Liczba osób, wobec których GKRPA wszczęła procedurę o leczenie odwykowe	Liczba osób, które dobrowolnie podjęły terapię uzależnienia od alkoholu	Liczba osób skierowanych przez GKRPA na badanie biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu	Liczba osób, wobec których skierowano wnioski do Sądu o wydanie orzeczenia o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu
11	52	25	7	7

2018 ROK				
Liczba posiedzeń GKRPA	Liczba osób, wobec których GKRPA wszczęła procedurę o leczenie odwykowe	Liczba osób, które dobrowolnie podjęły terapię uzależnienia od alkoholu	Liczba osób skierowanych przez GKRPA na badanie biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu	Liczba osób, wobec których skierowano wnioski do Sądu o wydanie orzeczenia o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu
11	50	25	11	11

<b>2019 ROK</b>				
<b>Liczba posiedzeń GKRPA</b>	<b>Liczba osób, wobec których GKRPA wszczęła procedurę o leczenie odwykowe</b>	<b>Liczba osób, które dobrowolnie podjęły terapię uzależnienia od alkoholu</b>	<b>Liczba osób skierowanych przez GKRPA na badanie biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu</b>	<b>Liczba osób, wobec których skierowano wnioski do Sądu o wydanie orzeczenia o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu</b>
11	56	33	12	12

<b>2020 ROK</b>				
<b>Liczba posiedzeń GKRPA</b>	<b>Liczba osób, wobec których GKRPA wszczęła procedurę o leczenie odwykowe</b>	<b>Liczba osób, które dobrowolnie podjęły terapię uzależnienia od alkoholu</b>	<b>Liczba osób skierowanych przez GKRPA na badanie biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu</b>	<b>Liczba osób, wobec których skierowano wnioski do Sądu o wydanie orzeczenia o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu</b>
10	37	20	14	11

<b>2021 ROK</b>				
<b>Liczba posiedzeń Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</b>	<b>Liczba osób, wobec których Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wszczęła procedurę zobowiązania do leczenia odwykowego</b>	<b>Liczba osób, które dobrowolnie podjęły terapię uzależnienia od alkoholu</b>	<b>Liczba osób skierowanych przez GKRPA na badanie biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu</b>	<b>Liczba osób, wobec których skierowano wnioski do Sądu o wydanie orzeczenia o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu</b>
12	44	18	24	13

**Realizacja procedury „Niebieskie Karty” - zjawisko przemocy w rodzinie.**

	<b>2017 ROK</b>	<b>2018 ROK</b>	<b>2019 ROK</b>	<b>2020 ROK</b>	<b>2021 ROK</b>
<b>Liczba procedur „Niebieskie Karty”, które zostały wszczęte na terenie Gminy Lubawka</b>	37	29	32	44	48
<b>Liczba osób skierowanych do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym dla sprawców przemocy</b>	21	13	7	18	10
<b>Liczba zawiadomień do Prokuratury Rejonowej w Kamiennej Górze, złożonych w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa znęcania (art. 207 § 1 k.k.)</b>	6	14	8	8	10
<b>Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” z powodu ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego jej stosowania oraz w związku ze zrealizowaniem indywidualnego planu pomocy</b>	13	13	28	33	44
<b>Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w związku z rozstrzygnięciem o braku zasadności dalszego jej prowadzenia</b>	4	4	4	4	2

**VI. Działania zaplanowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 - 2025**

**1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu**

Podstawową metodą leczenia osób uzależnionych od alkoholu jest psychoterapia indywidualna i grupowa. Leczenie medyczne ma wymiar wspomagający psychoterapię i nakierowane jest na usuwanie powikłań spowodowanych szkodliwym użytkowaniem alkoholu (w tym leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych), farmakologiczne wsparcie oddziaływań psychoterapeutycznych oraz leczenie współwystępujących zaburzeń, w tym najczęściej zaburzeń o podłożu psychicznym. Kluczowym etapem w leczeniu osoby uzależnionej jest rehabilitacja po zakończonej terapii. Dlatego też zalecane jest, aby – poza uczestnictwem w psychoterapii uzależnienia – osoby uzależnione angażowały się również w ofertę ruchów samopomocowych oraz zajęcia w punktach konsultacyjnych czy systematycznie uczestniczyły w mityngach Anonimowych Alkoholików.

**Realizacja wymienionego zadania będzie się odbywała w szczególności poprzez:**

- a) organizację i finansowanie konsultacji indywidualnych i zajęć w ramach grupy wsparcia dla osób nadużywających lub uzależnionych od alkoholu, motywujących do podjęcia leczenia odwykowego, prowadzonych przez uprawnionego terapeutę w Punkcie Konsultacyjnym przy MGOPS w Lubawce,
- b) organizację i finansowanie konsultacji indywidualnych i zajęć w ramach grupy wsparcia dla osób nadużywających lub uzależnionych od alkoholu, po podstawowym programie psychoterapii uzależnień prowadzonych przez uprawnionego terapeutę w Punkcie Konsultacyjnym przy MGOPS w Lubawce,
- c) kierowanie osób nadużywających alkoholu do Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Kamiennej Górze oraz do innych ambulatoryjnych placówek leczenia uzależnień,
- d) współpraca z Poradnią Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Kamiennej Górze oraz innymi ambulatoryjnymi placówkami leczenia uzależnień w zakresie przeprowadzania programów rehabilitacji dla osób uzależnionych po zakończonych programach psychoterapii uzależnienia, programów ograniczania picia alkoholu, programów redukcji szkód,
- e) kierowanie osób nadużywających alkoholu do Poradni Zdrowia Psychicznego funkcjonującej przy Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Kamiennej Górze, celem podjęcia wspomagającego leczenia alkoholizmu,
- f) udzielanie wsparcia w formie kart przejazdu z przeznaczeniem na dojazd na terapię w systemie ambulatoryjnym oraz na zajęcia terapeutyczne na rzecz osób uzależnionych, pijących szkodliwie, będących w trudnej sytuacji materialnej,
- g) współpracę z przychodniami POZ z terenu Gminy Lubawka w zakresie sporządzenia skierowań niezbędnych do przyjęcia w stacjonarnych i niestacjonarnych placówkach lecznictwa odwykowego,
- h) współpracę ze stacjonarnymi placówkami lecznictwa odwykowego w zakresie zachowania trybu kierowania i ustalenia terminu leczenia osób nadużywających alkoholu,
- i) finansowanie kosztów dostosowania miejsc pomocy osobom uzależnionym z terenu Gminy Lubawka do realizowania zadań w formie zdalnej, w związku z zagrożeniem epidemiologicznym spowodowanym rozprzestrzenianiem się wirusa Sars-Cov2,
- j) prowadzenie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubawce rozmów motywujących do podjęcia leczenia odwykowego – posiedzenia GKRPA w ustalonych terminach,
- k) finansowanie badań biegłych sądowych w kierunku stwierdzenia uzależnienia od alkoholu – ponoszenie kosztów jego przeprowadzenia i sporządzenia opinii w przedmiocie sprawy,
- l) współpracę z Sądem Rejonowym w Kamiennej Górze w zakresie przeprowadzenia procedur zobowiązania do leczenia odwykowego wobec osób uzależnionych od alkoholu – występowanie do Sądu ze stosownym wnioskiem w tym przedmiocie,
- m) ponoszenie opłat sądowych za złożony wniosek o wszczęcie procedury zobowiązania do leczenia odwykowego,
- n) współpracę z Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej w Kamiennej Górze w zakresie zobowiązania osób nadużywających alkoholu, warunkowo przedterminowo zwolnionych z zakładów karnych lub skazanych na karę pozbawienia wolności z warunkowym jej zawieszeniem pod dozorem kuratora lub objętych nadzorem z innego tytułu, do podjęcia leczenia odwykowego,
- o) współpracę z Miejsko – Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Lubawce oraz grupami roboczymi w zakresie kierowania na leczenie odwykowe osób uzależnionych, nadużywających alkoholu, stosujących przemoc w rodzinie,
- p) organizację i finansowanie działalności informacyjnej dla mieszkańców Gminy Lubawka w zakresie dostępności pomocy terapeutycznej oraz placówek lecznictwa odwykowego m.in. poprzez rozprowadzanie materiałów informacyjnych w tym zakresie oraz stosowne ogłoszenia za pośrednictwem lokalnych serwisów internetowych,
- q) współpracę ze stowarzyszeniami Anonimowych Alkoholików w zakresie organizacji i finansowania wspólnych przedsięwzięć służących krzewieniu trzeźwości wśród społeczności – mityngi spikerskie,
- r) zakup sprzętu i oprogramowania potrzebnego do pracy zdalnej w związku z zagrożeniem epidemiologicznym związanym rozprzestrzenianiem się wirusa Sars-Cov2 dla osób wykonujących czynności służbowe związane z realizacją niniejszego Programu,
- s) zakup środków ochrony osobistej w związku z zagrożeniem epidemiologicznym spowodowanym wirusem Sars-Cov2 dla osób, które wykonują czynności służbowe związane z realizacją Programu.

## **2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.**

Istotne z punktu widzenia trwałości i jakości życia rodziny z problemem alkoholowym jest objęcie pomocą terapeutyczną całej rodziny. Nadużywanie alkoholu przez jednego z członków rodziny destabilizuje funkcjonowanie całego systemu rodzinnego, rodzi poważne problemy, jest przyczyną cierpienia dorosłych

i dzieci. Rodziny osób pijących szkodliwie i uzależnionych zgłaszają się najczęściej do różnych instytucji udzielających pomocy z oczekiwaniem skłonienia ich pijących bliskich do podjęcia leczenia uzależnienia. Ważnym zadaniem pomagających jest kompleksowa diagnoza sytuacji rodzinnej i zaoferowanie pomocy zarówno rodzinie jako całości, jak i poszczególnym jej członkom.

**Realizacja wymienionego zadania będzie się odbywała w szczególności poprzez:**

- a) kierowanie osób współuzależnionych oraz funkcjonujących w otoczeniu nadużywających alkoholu do Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Kamiennej Górze oraz innych ambulatoryjnych placówek do udziału w programach terapeutycznych,
- b) kierowanie osób z syndromem DDA (Dorośle Dziecko Alkoholika) do udziału w programach terapeutycznych w systemie stacjonarnym i ambulatoryjnym,
- c) udzielanie wsparcia w formie kart przejazdu z przeznaczeniem na dojazd na terapię w systemie ambulatoryjnym osób współuzależnionych, uwikłanych w przemoc w rodzinie, będących w trudnej sytuacji materialnej,
- d) propagowanie procedury „Niebieskie Karty” w sprawach przemocy domowej oraz udzielanie rodzinom bezpłatnej pomocy psychospołecznej w tym zakresie,
- e) współpracę Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubawce z Miejsko – Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz grupami roboczymi w zakresie realizacji procedury „Niebieskie Karty” oraz opracowywania indywidualnego planu pomocy,
- f) interwencje i monitorowanie we współpracy z Miejsko – Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Lubawce, Miejsko – Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Lubawce oraz grupami roboczymi sytuacji osób i rodzin dotkniętych problemem alkoholowym oraz problemem przemocy w rodzinie,
- g) organizację i finansowanie konsultacji indywidualnych dla osób uwikłanych w przemoc w rodzinie, współuzależnionych oraz funkcjonujących w otoczeniu osób nadużywających alkoholu, prowadzonych przez psychologa w Punkcie Konsultacyjnym przy MGOPS w Lubawce,
- h) współpracę z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kamiennej Górze, Komisariatem Policji w Lubawce, Sądem Rejonowym w Kamiennej Górze i Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej w Kamiennej Górze w zakresie organizacji i kierowania osób stosujących przemoc w rodzinie do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy,
- i) organizację i finansowanie szkoleń, mających na celu podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym organizowanie i finansowanie szkoleń obejmujących zagadnienia dotyczące specyfiki zjawiska przemocy w rodzinie, konsekwencji doznawania przemocy w rodzinie, funkcjonowania osób doznających przemocy i stosujących przemoc,
- j) organizację i finansowanie szkoleń i warsztatów przygotowujących przedstawicieli instytucji do kontaktu z członkami rodzin z problemem alkoholowym, w których dochodzi do przemocy, w szczególności motywowania klientów do zmiany mającej na celu poprawę sytuacji w rodzinie i zatrzymanie przemocy,
- k) organizację i finansowanie szkoleń i konferencji dotyczących obowiązujących procedur (w tym procedury "Niebieskie Karty"), zasad podejmowania interwencji oraz współpracy służb działających na rzecz zatrzymania przemocy w rodzinie,
- l) zapewnienie osobom pracującym z członkami rodzin z problemem przemocy dostępu do stałej superwizji, która pozwala na analizę osobistych postaw wobec ofiar i sprawców przemocy i przekonań na temat zjawiska przemocy w rodzinie, a tym samym przekłada się na bardziej profesjonalną i skuteczną pracę z klientem,
- m) współpracę z placówkami świadczącymi pomoc terapeutyczną, pedagogiczną i psychiatryczną dla dzieci i młodzieży w zakresie udzielania na rzecz w/w takiej formy wsparcia,
- n) organizację bezpłatnej pomocy prawnej na rzecz osób funkcjonujących w rodzinach z problemem alkoholowym, uwikłanymi w przemoc i współpraca z instytucjami świadczącymi bezpłatnie taką pomoc, w tym z organami wymiaru sprawiedliwości,
- o) organizację i finansowanie działalności informacyjno – edukacyjnej na terenie Gminy nt. dostępnych form wsparcia socjalnego, terapeutycznego oraz prawnego dla osób funkcjonujących w otoczeniu osób uzależnionych od alkoholu oraz uwikłanych w przemoc w rodzinie, m.in. poprzez zakup i dystrybucję stosownych materiałów, a także informacje w tym w zakresie przekazywane za pośrednictwem lokalnych serwisów internetowych,
- p) dokonywanie kalibracji zakupionych alkomatów na potrzeby Gminnej Komisji Rozwiązywania



- Probleatów Alkoholowych oraz Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubawce oraz zakup akcesoriów do alkomatów,
- q) organizację i finansowanie treningu kontroli złości i treningu zastępowania agresji, na rzecz osób i rodzin uwikłanych w przemoc,
  - r) objęcie pomocą dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i problemem przemocy m.in. w formie zajęć w Placówkach Wsparcia Dziennego.
3. **Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.**

Skuteczne i sprawdzone strategie profilaktyczne są jednym z trzech podstawowych elementów, na których powinna opierać się współczesna profilaktyka uzależnień. Strategie profilaktyczne, czyli sposoby postępowania mające istotny wpływ na osiągnięcie założonych w programach celów, wywodzą się z modeli teoretycznych wyjaśniających, dlaczego ludzie sięgają po substancje psychoaktywne lub podejmują inne ryzykowne zachowania. W powszechnej opinii, profilaktyka uzależnień polega na informowaniu (na ogół ostrzeganiu) społeczności o skutkach (najczęściej zagrożeniach) związanych z uzależnieniami behawioralnymi czy tymi związanymi z używaniem substancji psychoaktywnych. Istotą profilaktyki jest pomaganie ludziom w zmianie zachowania, nabywaniu odpowiednich umiejętności i poprawie funkcjonowania w różnych wymiarach, takich jak normy społeczne, interakcja z innymi ludźmi, standard życia czy własne cechy charakteru. Podejmowane inicjatywy profilaktyczne będą miały na celu edukowanie, uświadamianie, kształtowanie prawidłowych postaw, zdolności do dokonywania właściwych wyborów oraz oferowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu.

**Realizacja wymienionego zadania odbywać się będzie w szczególności poprzez:**

- a) upowszechnianie wiedzy dotyczącej uzależnienia od alkoholu oraz uzależnień behawioralnych, w tym dystrybuowanie, wydawanie materiałów informacyjno – edukacyjnych oraz finansowanie zakupów plakatów, broszur, filmów oraz innych materiałów edukacyjnych o tematyce profilaktycznej,
- b) organizacja i finansowanie Pikniku na terenie gminy, który ma charakter rodzinny, edukacyjny, profilaktyczny i odbywa się pod hasłem „Trzeźwo, Zdrowo i Sportowo”,
- c) realizacja kampanii społecznych dotyczących uzależnienia od alkoholu i uzależnień behawioralnych,
- d) finansowanie i dofinansowanie realizacji programów profilaktycznych i edukacyjnych z obszaru uzależnień behawioralnych oraz uzależnienia od alkoholu adresowanych do dzieci i młodzieży z terenu gminy Lubawka,
- e) organizację i finansowanie warsztatów profilaktycznych dla szkół podstawowych o tematyce uzależnień behawioralnych, szkodliwości używania środków psychoaktywnych, przeciwdziałania przemocy w rodzinie i przemocy rówieśniczej, cyberprzemocy prowadzonych przez specjalistów,
- f) organizację i finansowanie warsztatów i wywiadówek profilaktycznych dla rodziców m.in. nt. zagrożeń wynikających z uzależnień behawioralnych używania alkoholu przez dzieci i młodzież oraz nt. zagrożeń związanych z przemocą rówieśniczą, cyberprzemocą,
- g) organizację i finansowanie warsztatów dla rodziców w zakresie rozwoju umiejętności rodzicielskich, pozwalających na wzmacnianie w rodzinach czynników chroniących dzieci przed zachowaniami ryzykownymi,
- h) organizację i finansowanie spektakli edukacyjnych (m.in. nt. skutków uzależnień behawioralnych, szkodliwości używania alkoholu, przemocy rówieśniczej i cyberprzemocy, wzmacniania więzi rodziny) dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Lubawka,
- i) prowadzenie działań edukacyjnych dla sprzedawców napojów alkoholowych,
- j) podnoszenie wiedzy i kwalifikacji członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubawce poprzez finansowanie udziału w szkoleniach z zakresu uzależnień od alkoholu i uzależnień behawioralnych,
- k) podnoszenie wiedzy i kwalifikacji członków grup roboczych, Miejsko – Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, pracowników socjalnych asystentów rodzin MGOPS w Lubawce w obszarze uzależnień behawioralnych oraz uzależnień od alkoholu,
- l) finansowanie działalności Placówek Wsparcia Dziennego dla dzieci w Lubawce i Miskowicach, w tym w szczególności: zapewnienia gorącego posiłku, zakupu materiałów dydaktycznych, plastycznych, środków czystości, organizacji wyjazdów jednodniowych, kilkudniowych, dnia Sw. Mikołaja oraz kolacji wigilijnej, zajęć z zakresu profilaktyki dla dzieci korzystających ze wsparcia w ramach PWD.

- W ramach tego zadania będą finansowane także inne działania nie wyszczególnione powyżej, zgodnie z zapotrzebowaniem związanym z funkcjonowaniem Placówek Wsparcia Dziennego,
- m) dofinansowanie organizacji półkolonii letnich, zimowisk i innych zajęć odbywających się na terenie gminy Lubawka z programem profilaktycznym bądź edukacyjnym,
  - n) edukację publiczną w zakresie wpływu stanu epidemii wywołanego COVID-19 na zwiększenie występowania problemów alkoholowych

**4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych poprzez:**

- a) wspieranie działań podejmowanych przez lokalne koalicje trzeźwościowe, mające wyraźne odniesienie profilaktyczne do różnego rodzaju spotkań, odbywających się bez alkoholu i w szczególności sposób eksponujących ten fakt,
- b) dofinansowanie działalności Placówek Wsparcia Dziennego w formie podwórkowej funkcjonujących na terenie gminy Lubawka, w tym w szczególności w zakresie prowadzonej przez nie działalności o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym,
- c) udzielanie wsparcia materialnego i edukacyjnego dla inicjatyw podejmowanych przez podmioty zajmujące się statutowo profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz działaniami interwencyjnymi, adresowanymi w szczególności do dzieci i młodzieży zagrożonych tymi uzależnieniami,
- d) dofinansowanie działalności sołectw z terenu gminy Lubawka w zakresie organizacji festynów rodzinnych, Dnia Dziecka oraz dnia Św. Mikołaja – dofinansowanie z przeznaczeniem na nagrody dla dzieci w związku z organizowanymi konkursami podczas tych imprez o charakterze edukacyjnym z zakresu promocji zdrowego stylu życia, wolnego od wszelkiego rodzaju używek,
- e) dofinansowanie działalności Miejsko – Gminnego Ośrodka Kultury w Lubawce oraz Wiejskiego Domu Kultury w Chełmsku Śląskim w zakresie współorganizowania zajęć edukacyjnych i profilaktycznych w szczególności dla dzieci i młodzieży,
- f) wspieranie przedsięwzięć związanych z rozwiązywaniem problemów używania substancji psychoaktywnych i zapobieganiem niebezpieczeństwom spowodowanym nadużyciem tych substancji – prowadzonym przez służby Policji, w zakresie prowadzenia oddziaływań profilaktycznych, interwencyjnych w środowiskach dzieci i młodzieży służącym zapobieganiu kontaktom tej grupy z substancjami psychoaktywnymi,
- g) dofinansowanie działań w zakresie przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców oraz zapobiegania przypadkom naruszeń prawa i porządku publicznego, będących wynikiem spożywania alkoholu.

**5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13<sup>1</sup> i art. 15 ustawy z dnia 26 października 1982 r. wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.**

W przypadku złamania zakazu sprzedaży alkoholu niepełnoletnim lub nietrzeźwym, sprzedaży na kredyt lub pod zastaw oraz złamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych Gmina może podejmować interwencje oraz występować przed sądem jako oskarżyciel publiczny, czyli występować z aktem oskarżenia bezpośrednio do sądu z pominięciem prokuratora. Postępowanie z tego zakresu prowadzone jest na podstawie przepisów o postępowaniu karnym. Sprawy, w których gmina występuje jako oskarżyciel publiczny, odbywają się w trybie uproszczonym.

**Realizacja tego zadania będzie odbywała się poprzez:**

- a) kontrolowanie placówek, zajmujących się sprzedażą i podawaniem napojów alkoholowych przez upoważnionych członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubawce,
  - b) składanie wniosków do organów ścigania o wszczęcie dochodzenia, w związku z powzięciem informacji o naruszeniu ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
- 6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.**

Ze względu na ograniczone środki finansowe zadanie niniejsze nie było realizowane. W przypadku pojawienia się funduszy na realizację tego przedsięwzięcia zostanie ono podjęte.

## VII. Działania na rzecz przeciwdziałania narkomanii na lata 2022 - 2025

Problem używania nielegalnych substancji psychoaktywnych i konsekwencji związanych z tym faktem, dotyczy większości społeczeństw współczesnego świata.

Nowe narkotyki sprzedawane są w postaci proszków, tabletek, roztworów czy mieszanek ziołowych przeznaczonych do palenia. Z reguły zawierają nieznaną dla użytkownika mieszaninę psychoaktywnych związków chemicznych, których składnikami mogą być jedna lub więcej substancji czynnych, wypełniacze oraz nierzadko przypadkowe zanieczyszczenia.

W krótkim czasie przed, po zażyciu, albo jednocześnie, biorący nowe narkotyki piją alkohol lub wspomagają się kolejnymi substancjami psychoaktywnymi albo produktami leczniczymi. Stanowi to dodatkowe zagrożenie i utrudnia rozpoznanie oraz właściwe leczenie w szpitalach i ośrodkach toksykologicznych.

Terminem „nowe narkotyki” w mowie potocznej określa się produkty, w składzie których znajdują się substancje psychoaktywne o oddziaływaniu na ośrodkowy układ nerwowy człowieka. To inaczej związki chemiczne, których użycie wywołuje szkody zdrowotne porównywalne do tych, które są skutkiem stosowania substancji klasycznych. Inaczej mówiąc nowymi narkotykami określa się środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne (NSP).

Narkotyki nowej generacji nie są bezpieczne i już jednokrotne zażycie może doprowadzić do nieodwracalnych skutków zdrowotnych, a nawet śmierci. Wydaje się, że oferowane mogą być jako ten sam produkt lub substancja, ale przy każdym kolejnym zakupie mogą mieć inny skład, co stanowi dodatkowe zagrożenie dla użytkownika. Nowe narkotyki charakteryzują się wysoką toksycznością nawet w mikroskopijnych dawkach, należą do nich m.in. syntetyczne opioidy. Ich użycie w łatwy sposób może doprowadzić do trwałego uszkodzenia organów wewnętrznych oraz ośrodkowego układu nerwowego. Dodatkową kwestią jest prowadzenie pojazdów przez kierowców pod wpływem substancji psychoaktywnych często połączonych z alkoholem albo lekami, co stanowi niebezpieczeństwo dla ruchu drogowego. Skład chemiczny tych substancji ulega ciągłej ewolucji.

### Zadania z zakresu przeciwdziałania narkomanii będą obejmowały:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych;
4. Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
5. Pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

### Realizacja w/w zadań związanych z przeciwdziałaniem narkomanii będzie się odbywać w szczególności poprzez:

- a) organizację i finansowanie działalności informacyjno – edukacyjnej na terenie Gminy nt. dostępnych form wsparcia socjalnego, terapeutycznego oraz prawnego dla osób nadużywających narkotyków, eksperymentujących z substancjami psychoaktywnymi, m.in. poprzez zakup i dystrybucję stosownych materiałów, a także informacje w tym w zakresie przekazywane za pośrednictwem lokalnych serwisów internetowych,
- b) współpracę z Poradnią Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Kamiennej Górze oraz innymi ambulatoryjnymi i stacjonarnymi placówkami lecznictwa odwykowego w zakresie kierowania i zachowania trybu przyjęcia pacjentów do leczenia uzależnienia od narkotyków,
- c) kierowanie osób nadużywających narkotyków do Poradni Zdrowia Psychicznego funkcjonującej przy Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Kamiennej Górze, celem podjęcia wspomagającego leczenia narkomanii,
- d) udzielanie wsparcia w formie kart przejazdu z przeznaczeniem na dojazd na terapię w systemie ambulatoryjnym na rzecz osób uzależnionych od narkotyków, będących w trudnej sytuacji materialnej,

- e) współpracę z przychodniami POZ z terenu Gminy Lubawka w zakresie sporządzania skierowań niezbędnych do przyjęcia w stacjonarnych i niestacjonarnych placówkach lecznictwa,
- f) organizację i finansowanie konsultacji indywidualnych dla osób nadużywających lub uzależnionych od narkotyków, prowadzonych przez uprawnionego terapeutę w Punkcie Konsultacyjnym przy MGOPS w Lubawce,
- g) współpracę z Poradnią Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Kamiennej Górze i innymi placówkami ambulatoryjnymi w zakresie przeprowadzania programów rehabilitacji dla osób uzależnionych po zakończonych programach psychoterapii uzależnienia czy kierowania pacjentów do udziału w programach redukcji szkód,
- h) współpracę z Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej w Kamiennej Górze w zakresie zobowiązania osób nadużywających substancji psychoaktywnych, warunkowo przedterminowo zwolnionych z zakładów karnych lub skazanych na karę pozbawienia wolności z warunkowym jej zawieszeniem pod dozorem kuratora lub posiadających nadzór kuratora z innego tytułu, do podjęcia terapii,
- i) współpracę z Miejsko – Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, grupami roboczymi w zakresie kierowania na leczenie odwykowe osób uzależnionych, nadużywających substancji psychoaktywnych, stosujących przemoc w rodzinie,
- j) organizację i finansowanie pomocy psychologicznej i prawnej dla osób współuzależnionych, funkcjonujących w otoczeniu osób uzależnionych, nadużywających substancji psychoaktywnych - dyżury psychologa w Punkcie Konsultacyjnym przy MGOPS w Lubawce - konsultacje indywidualne,
- k) prowadzenie działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w Zespole Szkolno - Przedszkolnym w Lubawce, Zespole Szkolno - Przedszkolnym w Chełmsku Śląskim oraz w Szkole Podstawowej w Miskowicach, zgodnie z przepisami Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U z 2020, poz. 1449),
- l) finansowanie i dofinansowanie realizacji programów profilaktycznych i edukacyjnych z obszaru uzależnień od narkotyków, adresowanych do dzieci i młodzieży z terenu gminy Lubawka,
- m) organizację i finansowanie warsztatów edukacyjnych dla uczniów szkół z terenu gminy Lubawka, o tematyce narkomanii (w tym dopalacze i inne nowe substancje psychoaktywne) prowadzonych przez specjalistów,
- n) organizację i sfinansowanie spektakli edukacyjnych nt. szkodliwości używania substancji psychoaktywnych skierowanych do szkół podstawowych,
- o) organizację i finansowanie warsztatów dla rodziców w zakresie rozwoju umiejętności rodzicielskich, pozwalających na wzmocnienie w rodzinach czynników chroniących dzieci przed używaniem substancji psychoaktywnych oraz warsztatów w zakresie rozpoznawania symptomów używania przez dzieci i młodzież tych substancji,
- p) objęcie pomocą dzieci z rodzin z problemem narkomanii m.in. w formie zajęć w Placówce Wsparcia Dziennego,
- q) prowadzenie warsztatów z zakresu profilaktyki uniwersalnej i selektywnej dla dzieci z Placówki Wsparcia Dziennego przez zatrudnionych tam wychowawców,
- r) organizację i finansowanie szkoleń dla przedstawicieli służb, mających na celu poszerzenie ich umiejętności i wiedzy w zakresie rozpoznawania wyzwań oraz trudności w pracy z osobami nadużywającymi substancji psychoaktywnych,
- s) dofinansowanie Komisariatu Policji w zakresie zakupu testów narkotykowych, celem badania stanu trzeźwości osób poruszających się w ruchu drogowym po terenie Gminy Lubawka.

#### **VIII. Działalność i zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.**

1. Siedziba Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych znajduje się w Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Lubawce ul. Dworcowa 33. Koordynatorem niniejszego programu jest pracownik merytoryczny Adriana Gładka, zatrudniona w MGOPS w Lubawce.
2. Ustalenie składu Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy do kompetencji Burmistrza Miasta Lubawka, zgodnie z przepisem art. 4<sup>1</sup> ust. 3 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2021, poz. 1119 z późn. zm.), zaś jej członkami mogą być osoby, o których mowa w art. 4<sup>1</sup> ust. 4 tej ustawy.
3. Środki przeznaczone na działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pochodzą z finansów, stanowiących dochody Gminy z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
4. Zadania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubawce oraz zasady

ich wynagradzania:

1) Przewodniczący i zastępca Przewodniczącego Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów w Lubawce wykonują następujące czynności:

- a) przyjęcie zgłoszenia o przypadku nadużywania alkoholu z jednoczesnym wystąpieniem przesłanek wynikających z art. 24 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi tj. osoby, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, nie zabezpieczają potrzeb rodziny albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny,
  - b) przeprowadzenie wywiadu z najbliższymi członkami rodziny lub środowiska osoby nadużywającej alkoholu na potrzeby Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubawce, zawiadomienie o posiedzeniu Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubawce osoby, co do której wpłynęło zgłoszenie, pouczenie jej o konieczności stawiennictwa na posiedzeniu tut. Komisji, celem działań pomocowych,
  - c) kierowanie osób nadużywających alkoholu do Punktu Konsultacyjnego działającego przy MGOPS w Lubawce,
  - d) motywowanie osób nadużywających alkohol do podjęcia leczenia w stacjonarnych i niestacjonarnych placówkach leczenia odwykowego,
  - e) kierowanie osób nadużywających alkohol na badania przez biegłych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego,
  - f) podejmowanie decyzji o złożeniu wniosku do Sądu w celu wydania orzeczenia o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu,
  - g) opiniowanie wydatków w celu zagwarantowania prawidłowej realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
  - h) przeprowadzanie kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, zlokalizowanych na terenie Gminy Lubawka, pod kątem zgodności prowadzenia sprzedaży z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
  - i) prowadzenie działalności z zakresu edukacji i profilaktyki uzależnień w szkołach i innych placówkach oświatowych w godzinach pracy Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubawce,
  - j) prowadzenie postępowań w zakresie opiniowania wniosków przedsiębiorców o wydanie zezwolenia na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych tj m.in. dokonywanie pomiarów w terenie pod kątem zgodności lokalizacji punktu sprzedaży napojów alkoholowych z Uchwałą nr V/362/18 Rady Miejskiej w Lubawce z dnia 26 kwietnia 2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych na terenie miasta i Gminy Lubawka,
  - k) udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej na rzecz osób współuzależnionych, funkcjonujących w otoczeniu osób przyjmujących substancje psychoaktywne, motywowanie do podjęcia wsparcia terapeutycznego,
  - l) ustalanie działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, które zostaną ujęte i zrealizowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.
- 2) Sekretarz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubawce, będzie wykonywał wszystkie czynności wskazane w pkt 1 lit. a do l. Dodatkowo do zadań osoby pełniącej tę funkcję należeć będzie:
- a) pełna obsługa administracyjna Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubawce, w tym prowadzenie i ewidencja akt osób, wobec których GKRPA w Lubawce prowadzi postępowania o leczenie odwykowe, sporządzanie wszelkich pism, zawiadomień, sprawozdań rzeczowo – finansowych, sporządzanie protokołów opiniujących wydatki w ramach środków przeznaczonych na realizację niniejszego Programu i innej wszelkiej dokumentacji w zakresie niezbędnym do działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubawce,
  - b) przygotowywanie informacji na rzecz społeczności Gminy Lubawka w zakresie dostępności pomocy terapeutycznej, psychologicznej, prawnej i medycznej dla osób nadużywających substancji psychoaktywnych, współuzależnionych, doświadczających przemocy w rodzinie,
  - c) ustalanie terminów przyjęć dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych do ambulatoryjnych i stacjonarnych placówek leczenia odwykowego,
  - d) przygotowywanie bezpłatnych kart przejazdu dla osób podejmujących terapię w systemie ambulatoryjnym,
  - e) prowadzenie i dokumentowanie procedury zmierzającej do wydania przez Sąd orzeczenia w przedmiocie zobowiązania osoby uzależnionej do podjęcia leczenia,

- f) udział w pracach grup roboczych oraz Miejsko – Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w tym prowadzenie wszelkiej dokumentacji w tym przedmiocie,
  - g) współpraca z instytucjami oraz organizacjami pracującymi w obszarze profilaktyki i uzależnień,
  - h) przygotowywanie projektu Uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii oraz zarządzeń Burmistrza Miasta Lubawka, w przedmiocie działalności GKRPA w Lubawce,
- 3) Zadania pozostałych członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubawce:
- a) motywowanie osób nadużywających alkoholu do podjęcia leczenia w stacjonarnych i niestacjonarnych placówkach leczenia odwykowego,
  - b) podejmowanie decyzji o złożeniu wniosku do Sądu, w celu wydania orzeczenia o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu,
  - c) opiniowanie wydatków w celu zagwarantowania prawidłowej realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
  - d) opiniowanie wniosków przedsiębiorców o wydania zezwolenia na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych, pod kątem ich zgodności z Uchwałą nr V/362/18 Rady Miejskiej w Lubawce z dnia 26 kwietnia 2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych na terenie miasta i gminy Lubawka.
  - e) Ustalanie działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, które zostaną ujęte i zrealizowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
- 1) Za udział Przewodniczącego, zastępcy Przewodniczącego oraz Sekretarza Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubawce w posiedzeniach GKRPA oraz realizację zadań określonych w pkt 1 i 2 przysługuje wynagrodzenie w następujących wysokościach:
- a) 550,00 zł brutto miesięcznie - Przewodniczący Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubawce,
  - b) 500,00 zł brutto miesięcznie – Zastępca Przewodniczącego Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubawce,
  - c) 500,00 zł brutto miesięcznie – Sekretarz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubawce.
- 2) Za udział w posiedzeniach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubawce pozostałych jej członków oraz wykonywanie zadań, o których mowa w pkt 3 przysługuje wynagrodzenie w wysokości 300,00 zł brutto za posiedzenie.
- Członek Komisji może oświadczyć, że nie będzie pobierał wynagrodzenia za udział w jej posiedzeniach.
6. Podstawę do naliczania i wypłaty wynagrodzenia stanowi lista obecności członków na posiedzeniu Komisji. Każdy z członków potwierdza ją własnoręcznym podpisem. Wypłata wynagrodzenia będzie dokonywana na konta osobiste.
7. Za pozostałe prace wykonywane w zakresie organizacji oddziaływań edukacyjnych i profilaktycznych wynikających z realizacji niniejszego Programu w tym m.in. prowadzenie działań profilaktycznych podczas imprez, odbywających się na terenie Gminy Lubawka oraz powiatu kamiennogórskiego - podstawą do naliczenia i wypłaty wynagrodzenia będzie zawarta umowa zlecenie z osobami fizycznymi, na okres realizacji zadania. Wynagrodzenie ustalone wg stawek Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na dany rok wynosić będzie 50,00 zł/godz. brutto.

## **IX. Monitorowanie programu**

Poszczególne działania i procedury będą podlegać monitoringowi, mającemu na celu stałą poprawę efektywności i szybkości reakcji na zaistniałe zjawisko alkoholizmu i narkomanii oraz uzależnień behawioralnych.

Burmistrz Miasta Lubawka sporządzi raport z wykonania w danym roku Gminnego Programu i efektów jego realizacji, który przedłoży Radzie Miejskiej w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport, począwszy od 2023.

## **X. Postanowienie końcowe.**

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest dokumentem otwartym na modyfikacje i nowe propozycje na każdym etapie jego realizacji.

## UZASADNIENIE

Do zadań własnych gminy, zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2021, poz. 1119 z późn. zm.) oraz ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz. U. z 2020, poz. 2050 z późn. zm.) należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, przeciwdziałaniem narkomanii oraz integracją społeczną osób uzależnionych od środków psychoaktywnych. Zadania te są realizowane w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Elementem niniejszego programu są również uzależnienia behawioralne.

Program niniejszy określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych, wynikających z używania alkoholu i narkotyków. Samorządy lokalne na mocy w/w ustaw otrzymały stosowne kompetencje oraz środki finansowe, niezbędne do realizacji działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Przewodniczący Rady Miejskiej w Lubawce

**Michał Ołdak**